

СИЛАБУС КУРСУ

«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

2022/2023н. р.

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанна справа» Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа

Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна

Рік підготовки - 2 (3) рік, семестр –III (V)

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Керівник курсу - к.е.н., доцент кафедри готельно-ресторанної справи Муха Роксолана Андріївна

Контактна інформація – rokso@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Регіональна економіка» передбачає вивчення закономірностей територіального розвитку і розміщення продуктивних сил, наукових засад регіональної економічної політики, практичного значення регіонального підходу до управління соціально-економічним розвитком територій, ролі зовнішньоекономічних зв'язків в економічному розвитку України, а також поглиблення знань про об'єктивну необхідність сталого екологічно збалансованого відтворення і використання природних, науково-виробничих і людських ресурсів країни.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Регіональна економіка» є процес дослідження законів, закономірностей та принципів територіальної організації виробництва у розрізі регіонів України, ефективності галузей національної економіки.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
16/36	Змістовий модуль I. Теоретичні основи регіональної економіки		
4/10	Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	Знати термінологічне значення понять, вміти пояснити предмет і об'єкт дослідження дисципліни, місце регіональної економіки в системі наук, обґрунтовувати методологічні основи досліджень регіональної економіки, аргументувати актуальні проблеми і основні завдання курсу «Регіональна економіка», знати теоретичні основи розміщення продуктивних сил.	Питання, тести, реферати-повідомлення
4/10	Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства	Знати трактування понять теми, економічних законів і закономірностей розміщення виробництва, їх об'єктивний характер, розуміти основні закономірності розміщення продуктивних сил, обґрунтовувати вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил, вміти виявити основні напрями формування та удосконалення територіальної організації виробництва, знати принципи розміщення продуктивних сил, здатність здійснювати оцінку впливу факторів на розвиток продуктивних сил та визначати вплив територіального поділу праці на структуру господарства.	Питання, тести, захист міні-проектів

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/8	Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства. Регіон у системі територіального поділу праці	Знати визначення понять, усвідомлювати особливості розвитку економічного районування та формування сучасної сітки економічних районів, розуміти принципи, фактори економічного районування, опанувати типи економічних районів, аргументувати практичне значення економічного районування, вміти класифікувати регіони України, визначати типології регіонів, ідентифікувати функції регіонів та фактори, що впливають на ступінь реалізації функцій.	Питання, тести, ситуаційні задачі
4/8	Тема 4. Ресурсний потенціал економіки регіонів України	Знати термінологічне значення понять, знати основи економічної оцінки інтегрального природно-ресурсного потенціалу та демографічної ситуації, визначати оптимальні способи та напрямки використання природно-ресурсного, виробничого, трудового та іншого потенціалу, проводити розрахунки щодо визначення рівня людського потенціалу, ринку праці та збалансованості робочих місць та робочої сили, володіти навичками оцінки ефективності використання економічного потенціалу країни, кількісної та якісної оцінки природних ресурсів, здійснювати економічну оцінку природно-ресурсного потенціалу, вміти характеризувати природно-ресурсний потенціал України та її регіонів, виявляти шляхи раціонального відтворення і використання природних ресурсів.	Питання, практичні завдання, модульний контроль
14/24	Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти регіональної економіки		
4/8	Тема 5. Державна регіональна економічна політика та управління регіональним розвитком	Знати термінологічне значення понять теми, розуміти принципи державної регіональної економічної політики, ідентифікувати основні напрями та завдання державної регіональної економічної політики, вміти використовувати загальнонаукові та конкретнонаукові методи для дослідження механізму державного регулювання економіки у країні, знати нові форми регіонального розвитку: спеціальні (вільні) економічні зони, спільні підприємства, регіональні науково-технічні парки, регіональні ринки, транскордонне співробітництво, глобалізація регіонального суспільства, розуміти роль органів місцевого самоврядування у здійсненні державної регіональної економічної політики, здатність планувати, формувати, здійснювати оцінку ефективності заходів державної регіональної економічної політики з метою вирівнювання ступенів соціально-економічного розвитку регіонів України.	Питання, тести, реферати-повідомлення
4/8	Тема 6. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	Здатність аналізувати галузеву структуру господарства та визначати тенденції розвитку господарського комплексу України, уміти розраховувати показники, що характеризують динаміку галузевої структури національної економіки, визначати тенденції її розвитку та формулювати напрямки необхідних структурних зрушень для досягнення економічної раціональності та підвищення ефективності її функціонування, знати організацію міжгалузевих господарських комплексів та регіональних особливостей їх розвитку і розміщення.	Питання, тести, практичні завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/8	Тема 7. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	Знати визначення термінів теми, здатність оцінювати рівень соціально-економічного розвитку регіонів, володіти методами оцінки основних макроекономічних показників, уміти визначати ступінь впливу основних факторів економічного зростання на розвиток національної економіки, розраховувати часткові та узагальнюючі показники економічного зростання та ефективності розвитку національної економіки, знати особливості територіальної організації продуктивних сил регіонів України, особливості господарських комплексів економічних районів України, виявляти проблеми та аргументувати перспективи розвитку регіонів України.	Питання, тести, дискусія, практичні завдання
2/8	Тема 8. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	Розуміти суть і значення міжнародних економічних зв'язків, аргументувати вплив міжнародного територіального поділу праці на формування зовнішньоекономічних зв'язків, знати основні форми економічного співробітництва країн світу, аналізувати сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України та її регіонів, визначати фактори, що впливають на розвиток інтеграційних процесів та формувати передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіонів.	Питання, тести, дискусія, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні семінарських занять використовуються активні форми їх проведення: активні бесіди, дискусії, робота в малих групах, розв'язування практичних і ситуаційних завдань.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних (семінарських) заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей і рефератів, а також шляхом розв'язування практичних і ситуаційних завдань.

У процесі практичного (семінарського) заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, володіти і правильно застосовувати розрахункові формули для розв'язування практичних задач.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках, які розміщені у електронному форматі за адресою <http://moodle.gi.edu.ua/course/view.php?id=491>

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками застосування методів та прийомів регіональної економіки.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних/ситуаційних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проєктів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою**.

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах - спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація - виступи перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проєктів тощо;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- розв'язання ситуаційних/практичних завдань.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних/ситуаційних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

ТАБЛИЦЯ розподілу балів за підсумковими контрольними заходами та відповідними ваговими коефіцієнтами

8 семестр	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контр.)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	-	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	-	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,7 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Письмові роботи, презентації перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних заходів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**. Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Основна література

1. Дадашев Б. А., Гордієнко В. П., Обливанцов В. В. Регіональна економіка : структурно-логічний навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 202 с.
2. Державна економічна політика регіонального розвитку: навч. посіб. / М.А. Латинін, О.Ю. Бобровська, Г.О. Дорошенко та ін.; за заг. ред. д.держ.упр., проф. М.А. Латиніна, д.е.н, проф. В. Б. Родченка. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 420 с.
3. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Регіональна економіка: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти. Харків : ФОП Бровін О.В., 2018. 284 с.
4. Дорогунцов С.І., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теорія розміщення продуктивних сил і регіональної економіки: навч. посіб. Київ : "Стафед-2", 2015. 144 с.
5. Завадських Г.М. Регіональна економіка: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 556 с.
6. Зінь Е.А. Регіональна економіка : підручник. Київ : ВД «Професіонал», 2014. 528 с.
7. Іщук С. І., Гладкий О.В. Регіональна економіка. Київ : Знання, 2013. 447 с.

8. Ішук С.І. Розміщення продуктивних сил (теорія, методи, практика). Київ: Європейський університет фінансів, інформатики, менеджменту і бізнесу, 2017. 184 с.
9. Качан В. П. Розміщення продуктивних сил. Київ : Вища шк., 2015. 375 с.
10. Лишиленко В. І. Регіональна економіка: підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 225 с.
11. Мазур А.Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення та управління. Вінниця, 2017. 263 с.
12. Мартусенко І. В., Погрішук Б. В. Регіональна економіка : підруч. для студентів ВНЗ Терноп. нац. екон. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. Тернопіль : Крок, 2015. 626 с.
13. Олійник Т. Г., Мельник І. О., Горобченко О. А. Регіональна економіка : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с.
14. Пак Н. Т. Регіональна економіка: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 326 с.
15. Регіональна економіка: підручник / за ред. Є. П. Качана. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 664 с.
16. Регіональна економіка та природокористування / за ред. Голікова А.П.: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 352 с.
17. Савченко В. Ф. Регіональна економіка: навч. посіб. Київ: Кондор, 2012. 339 с.

Додаткова література

18. Грицаєнко Г., Грицаєнко М. Інвестиційна привабливість України. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific EJournal*. 2017. Vol. 3. No. 1. Pp. 80-93. URL: <https://are-journal.com>
19. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал територіальних громад та їх об'єднань. *Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2017. №4. С. 63-74. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/social-capital-of-territorial-communities-and-theirassociations/>
20. Завадських Г.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. №17. С. 152-155. URL: <http://globalnational.in.ua/issue-17-2017>
21. Заяць Т.А. Відтворення робочої сили України: регіональні аспекти. Київ: Європейський університет фінансів, інформатики, менеджменту і бізнесу, 2016. 184 с.
22. Лукінов І.І. Економічна трансформації (наприкінці ХХ сторіччя). Київ : АТ "Книга", 2018. 456 с.
23. Матвейчук Л. О. Регіональна економіка : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015. 135 с.
24. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 року № 156-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/156-19#Text>
25. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України № 2850-IV від 08.09.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2850-15#Text>
26. Регіональна економіка : підручник / О. М. Бандурка та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, акад. НАПрН України, проф. О. М. Бандурки, д-ра екон. наук, проф. О. В. Носової ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Золота миля, 2016. 333 с.
27. Стеченко Д.М. Управління регіональним розвитком: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2017. 431 с.
28. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.
29. Шкарлет С.М. та ін. Теоретичні та прикладні аспекти сталого розвитку: функціональний, галузевий і регіональний вектори: монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2015. 316 с.

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Рік підготовки - 3 (1) рік, семестр – V (I)

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень
	1	2	3	4	5	6	7			9						
Лекції	Л1		Л2		Л3		Л4		Л5		Л6		Л7		Л8	
Практичні	С1		С2		С3		С4		С5		С6		С7		С8	
Контроль знань	ПО		ПО		ПО		ПО МК1		ПО		ПО		ПО		ПО	МК2 ІНД3

Л1 – лекційне заняття по темі 1

С1 – семінарське заняття по темі 1

ПО – поточне опитування

МК 1 – модульний контроль 1

ІНД3 – індивідуальне навчально-дослідне завдання